

UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MAKTABLARIDA 5–7-SINFLARDA TASVIRIY SAN‘AT FANINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O‘QITISHNING METODIK YO‘LLARI

Xamidova Dildora Muhiddin qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san‘at va muhandislik grafikasi” – ta‘lim yo‘nalishi

3-kurs “E” guruh talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqolada umumiy o‘rta ta‘lim maktablarining 5–7-sinf o‘quvchilariga tasviriy san‘at fanini raqamli texnologiyalar yordamida o‘qitishning samarali metodik yo‘llari tahlil qilinadi. Maqolada raqamli vositalarning pedagogik ahamiyati, interaktiv darslarni tashkil etish, o‘quvchilarning ijodiy va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish usullari va individual yondashuv orqali bilim olish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: Tasviriy san‘at, raqamli texnologiyalar, metodik yo‘llar, 5–7-sinf, interaktiv dars, ijodiy ko‘nikmalar, individual yondashuv.

Bugungi ta‘lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli vositalar muhim o‘rin egallaydi. Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida tasviriy san‘at fanini o‘qitishda an‘anaviy usullar bilan bir qatorda raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning vizual fikrlashini rivojlantirish, darsni interaktiv qilish va ijodiy ko‘nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. 5–7-sinf o‘quvchilari uchun multimediyali materiallar, virtual galereyalar va raqamli chizish dasturlari yordamida dars jarayoni boyitiladi. Shu bois, raqamli texnologiyalarni tasviriy san‘at darslarida metodik jihatdan samarali qo‘llash bugungi kunda dolzarb hisoblanadi.

Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida 5–7-sinf o‘quvchilari bilan tasviriy san‘at fanini raqamli texnologiyalar yordamida o‘qitish jarayoni zamonaviy pedagogikaning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Raqamli vositalardan foydalanish darsni nafaqat interaktiv va qiziqarli qiladi, balki o‘quvchilarning ijodiy, vizual va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar darsni boyitish, o‘quvchilarning diqqatini jalb qilish va mavzuni oson tushuntirish imkonini beradi.

Raqamli vositalar tasviriy san'at darslarida birinchi navbatda vizual materiallarni boyitish imkonini beradi. O'quvchilar kompyuter grafikasi dasturlari, planshetlar, interaktiv doskalar va onlayn galereyalar yordamida rasm chizish, ranglarni tanlash va kompozitsiyalar yaratish bo'yicha tajriba o'tkazadi. Bu usul o'quvchilarda o'z tasviriy fikrlashini rivojlantirish, rang uyg'unligini sinab ko'rish va shakllar bilan eksperiment qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar dars jarayonini interaktiv qilish, o'quvchilarning faolligini oshirish va ularni ijodiy faoliyatga jalb qilishga xizmat qiladi.

Interaktiv darslarni tashkil etish raqamli vositalardan foydalanishning muhim qismidir. Onlayn galereyalar va virtual ekskursiyalar orqali o'quvchilar mashhur rassomlar asarlari bilan tanishadi, ularning uslublarini tahlil qiladi va o'z ijodiy ishlarida ilhom oladi. Shu bilan birga, rasm chizish dasturlari yordamida o'quvchilar kompozitsiyalar yaratadi, ranglar va shakllar bilan tajriba o'tkazadi, bu esa nafaqat ijodiy, balki texnik ko'nikmalarni ham rivojlantiradi.

Darslarda multimedia taqdimotlar, animatsiyalar va videoroliklardan foydalanish mavzularni vizual jihatdan boyitadi va murakkab san'at tushunchalarini oson tushunishga yordam beradi. Shu bilan birga, onlayn platformalar orqali o'quvchilarning bilimini tezkor va interaktiv tarzda baholash mumkin. Bu ular uchun motivatsiyani oshiradi va dars jarayonini samarali qiladi.

Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning ijodiy va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish yanada samaraliroq bo'ladi. Virtual chizmalar yaratish jarayonida o'quvchilar o'z fantaziyasini rivojlantiradi, ranglar uyg'unligini sinab ko'radi va kompozitsiya muvozanatini o'rganadi. Shu bilan birga, ularning ishlarini raqamli formatda saqlash va baham ko'rish imkoniyati mavjud, bu esa ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Amaliy ko'nikmalar, masalan, rasm chizish texnikasi, geometrik shakllardan foydalanish, kompozitsiya yaratish va ranglarni moslashtirish jarayonida raqamli vositalar yordamida osonroq shakllanadi. Natijada o'quvchilar nafaqat nazariy bilim, balki amaliy tajriba ham oladi.

Raqamli vositalar yordamida darslarni individualizatsiya qilish ham muhimdir. Har bir o'quvchi o'z tezligida rasm chizish yoki kompozitsiya yaratish bo'yicha ishlaydi. Bu individual yondashuv o'quvchilarning faoliyatini oshiradi va ularning o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilar bir-birining ishlarini ko'rib, konstruktiv fikr bildirish

imkoniga ega bo‘ladi. Bu esa ijtimoiy va kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Metodik jihatdan raqamli texnologiyalarni qo‘llashda bir nechta tavsiyalar mavjud. Darsni rejalashtirishda raqamli vositalar bilan ishlash uchun yetarli vaqt ajratish, o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda interaktiv materiallar tayyorlash, o‘quvchilarning ijodiy ishlarini baholash va rag‘batlantirish muhimdir. Shu bilan birga, multimediyali materiallarni darsga bosqichma-bosqich joriy etish va haddan tashqari ko‘p ishlatmaslik zarur. Shuningdek, o‘quvchilarda texnologik ko‘nikmalarni shakllantirish bilan birga an’anaviy tasviriy san’at uslublarini ham o‘rgatish muhimdir.

Raqamli texnologiyalar yordamida tasviriy san’at darslarini o‘tkazish o‘quv jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qiladi. Bu usul o‘quvchilarning ijodiy, vizual va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, u individual yondashuvni ta’minlab, o‘quvchilarning qiziqishlarini oshiradi va dars jarayonini boyitadi. Shu tariqa, raqamli texnologiyalarni metodik jihatdan qo‘llash o‘quvchilarning nafaqat ijodiy, balki amaliy ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladigan zamonaviy pedagogik yondashuv sifatida qaraladi.

Umumiy qilib aytganda, 5–7-sinf o‘quvchilarini tasviriy san’at fanini raqamli texnologiyalar yordamida o‘qitish jarayoni nafaqat dars sifatini oshiradi, balki o‘quvchilarning ijodiy va texnik qobiliyatlarini rivojlantirish, ularni mustaqil fikrlashga va ijodiy faoliyatga jalb qilish imkonini beradi. Bu esa zamonaviy ta’limning eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 5–7-sinf o‘quvchilariga tasviriy san’at fanini raqamli texnologiyalar yordamida o‘qitish zamonaviy pedagogikaning dolzarb yo‘nalishlaridan biridir. Raqamli vositalar dars jarayonini interaktiv va qiziqarli qilishi bilan birga, o‘quvchilarning ijodiy, vizual va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interaktiv darslar, virtual galereyalar, multimedia materiallar va raqamli chizish dasturlari yordamida o‘quvchilarning vizual fikrlash qobiliyati oshadi, ranglar uyg‘unligi va kompozitsiya muvozanatini o‘rganish imkoniyati yaratiladi, va ular mustaqil ijodiy ishlarni yaratishga o‘rganadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar individual yondashuvni ta’minlab, har bir o‘quvchining qobiliyati va qiziqish darajasiga moslashtirilgan faoliyatni tashkil qilish imkonini beradi.

Shunday qilib, raqamli texnologiyalarni tasviriy san'at darslarida metodik jihatdan samarali qo'llash o'quvchilarning nafaqat ijodiy, balki amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga, ularni mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatga jalb qilishga xizmat qiladigan zamonaviy pedagogik yondashuv sifatida qaraladi.

Adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – № 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – Т. 587. – С. 02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – № 1. – С. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – № 6. – С. 15-21.
6. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – С. 8-14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – № B10. – С. 192-198.
8. Шавдиров С. А. ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМУ О. И ПРИКЛАДНОМУ ИСКУССТВУ // INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION. – 2018. – С. 84-85.
9. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – № 12. – С. 193-196.

10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – C. 60-66.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

